

کیتی کروسر برنده‌ی جایزه‌ی آسترید لیندگرن ۲۰۱۰

فرشته فرمانی

کیتی کروسر، نویسنده و تصویرگر بلژیکی، گران‌ترین جایزه‌ی ادبیات کودک جهان، جایزه‌ی یادبود آسترید لیندگرن را به خانه برد.

آغاز بهار برای دوستداران ادبیات کودک جهان، شور و شوقی چند باره به همراه دارد. روز پیش از اعلام رسمی برنده‌ی جایزه‌ی آسترید لیندگرن، برندگان دو جایزه‌ی مهم دنیای ادبیات کودک جهان، جایزه‌ی هانس کریستین آندرسن و جایزه‌ی ترویج خواندن آساهی برای سال ۲۰۱۰ معرفی شدند و سپس سخنگوی هیئت داوران جایزه‌ی آسترید لیندگرن، برنده‌ی امسال را معرفی کرد. جایزه این بار به یک نویسنده و تصویرگر جوان بلژیکی به سبب توانایی در بیان احساسات عمیق انسانی در کارهایش رسید.

در بیانیه‌ی هیئت داوران این جایزه‌ی جهانی که در مراسمی رسمی در سوئد خوانده شد، کروسر نویسنده‌ای نامیده شده که سنت‌ها و اصول تألیف کتاب‌های تصویری را به خوبی رعایت می‌کند و هم‌زمان به نوآوری دست می‌زند. به باور داوران، کروسر در آثارش راه تبدیل ناتوانی‌ها و کاستی‌ها به توانایی و پیشرفت را نشان می‌دهد و هم‌زمان انسانیت و همدلی در کتاب‌هایش موج می‌زند.

هیئت داوران جایزه‌ی آسترید لیندگرن، کروسر را نویسنده‌ای ماهر نامیده‌اند که داستان‌هایش را با تصویرها ترکیب می‌کند تا کودکان مخاطب خود، به ویژه آن دسته از کودکان که با مشکلی دست به‌گریبان‌اند، به خواندن و لذت بردن تشویق شوند. داوران بر این باورند که این نویسنده و تصویرگر جوان، به کودکان احترام می‌گذارد و موضوع‌های متنوعی را برای کتاب‌هایش برمی‌گزیند تا بتواند طیف گسترده‌ای از کودکان را مخاطب خود کند.

مهم‌ترین آثار کروسر که تاکنون بیش از ۳۰ عنوان کتاب می‌شوند، کتاب‌های مصور او هستند. او جایزه‌ای برابر ۵ میلیون کرون سوئد برابر ۶۲۰ هزار دلار دریافت کرد. جایزه‌ای که به یادبود آسترید لیندگرن نویسنده‌ی سوئدی داستان‌های فانتزی و به ویژه مجموعه داستان‌های پی‌پی، هر سال از سوی دولت سوئد به یک یا چندتن از برترین نویسندگان، فعالان، تصویرگران یا نهادهای ادبیات کودکان در جهان اهدا می‌شود.

کیتی کروسر، دهمین فرد یا نهادی است که تاکنون موفق شده جایزه یادبود آسترید لیندگرن را به دست آورد. از

سال ۲۰۰۳ به این سو، ۱۰ نویسنده، تصویرگر یا نهاد ادبیات کودک جایزه را از آن خود کرده‌اند. سال گذشته مؤسسه‌ی آموزش‌های اجتماعی تامر در فلسطین جایزه‌ی آسترید لیندگرن را به دست آورد. مراسم اهدای جایزه، یکم ژوئن ۲۰۱۰ (۱۱ خرداد ۱۳۸۹) در سالن کنسرت استکهلم، پایتخت سوئد برگزار شد.

او سنت کتاب‌های مصور را حفظ نموده و در عین حال آن‌ها را تغییر داده و بازآفرینی می‌نماید. در دنیای او، دَری میان تخیل و واقعیت گشوده است. او خواننده را با مهربانی و شخصاً و با تأثیری عمیق و ژرف، مورد خطاب قرار می‌دهد. در احساس عمیق همدلی و یگانگی او با مردم در هنگام سختی، راه‌هایی که در آن ضعیف می‌تواند به قوی تبدیل شود را نشان می‌دهد. انسان دوستی و مهربانی، نبوغ هنری او را در بر گرفته و با آن به وحدت رسیده است.

او خود را چنین توصیف می‌کند: «اگر مجبور بودم با یک کلمه خودم را شرح دهم، آن کلمه «قصه‌گو» است. من تا آن جایی که به یاد می‌آورم، همواره در قصه‌ها غوطه‌ور بوده‌ام. کتاب‌ها تنها مأمن و پناه من بوده‌اند؛ سراب من.»

کیتی کروسر تصویرگر و نویسنده‌ی ای است که در بلژیک زندگی و کار می‌کند. او در شهر بروسل به تاریخ ۴ آوریل سال ۱۹۷۰م. از پدری انگلیسی و مادری سوئدی متولد شد. او نویسنده‌ی بیش از ۳۵ عنوان کتاب است که بیش‌تر آن‌ها نخستین بار در بلژیک یا فرانسه به چاپ رسیده‌اند و به سرعت به دیگر زبان‌ها ترجمه شدند.

آثار اصلی او کتاب‌هایی هستند که او خود آن‌ها را نوشته و مصور نموده است که از این قرارند:

L'enfant racine (2003) ,

La visite de Petite Mort (2004) ,

Le grand désordre (2005),

Poka & Mine series (2005, 2006, 2007, 2010)

گرچه او آثار نویسندگان دیگر را نیز مصور نموده است. نویسندگانی هم چون تون تلگان، کارل نوراک، و آندره نو. در کتاب‌های کیتی کروسر، متن و تصاویر رابطه‌ای مکمل با هم دارند. اگرچه نبوغ هنری او را می‌توان منحصر از نقطه نظر تصویری نیز بررسی نمود. او خواننده را شخصاً و با استفاده از گنجینه‌ای از ابزار که اصلی‌ترین شان مداد، جوهر هندی و مادرنگی است، مورد خطاب قرار می‌دهد. استفاده‌ی ماهرانه او از این ابزار ساده این امکان را به او می‌دهد تا بیان هنرمندانه او در تمامی مسیرها قابل گسترش باشد. او ما را به دنیای کاملاً جدیدی از تصور و تخیل دعوت می‌نماید. کتاب‌های او اغلب به طور برانزده و جذابی طراحی شده‌اند؛ با نور و خط‌های متغیر برای انعکاس بهتر وقایع در روایت داستان.

در کتاب (2005) *Alors*، سایه‌های کشیده و ممتدی که نمایانگر به انتها رسیدن روز بوده و در هر صفحه گسترده شده‌اند را مشاهده می‌نماییم. بیان‌ها و نموده‌های ظاهری، قیافه، ژست و فضاها، همگی با وضوح و دقتی بی‌پایان جلب توجه می‌کنند. یک چرخش جزئی بدن، بالا رفتن ابرویی، اشاره انگشتی در حال حرکت، مفهوم درونی یک صحنه را تغییر می‌دهند. خواننده، نبض و ضربان تصاویر را حس می‌کند. کیتی کروسر شیوه خود را به عنوان حرکتی خودجوش و ذاتی شرح می‌دهد. به تصویر کشیدن زندگی با طراحی خطی‌های زنده و جاذبه‌بی‌واسطه و مستقیم تصویرها، همان چیزهایی هستند که در آثار او بسیار دیده می‌شوند. او بیش‌تر ترجیح می‌دهد کارش را آغاز کند تا این که آن را بازبینی نموده و دوباره بررسی‌اش نماید.

فهمیدن این که چرا او خودش را یک قصه‌گو می‌خواند، آسان است. قدرت تصور و خلاقیت او بسیار فعال و پویاست. او چیزهای زیادی برای گفتن دارد. نه تنها داستان‌هایی صمیمانه و صادقانه و با اندکی پیچ و تاب می‌گوید؛ بلکه هم چنین آرزومند است تا زیبایی و شگفتی دنیا را بازگو کند. چشم‌اندازها در قصه‌های او شبیه آن‌هایی هستند که ما می‌شناسیم؛ اما کیتی کروسر در آن‌ها چیزهای فراتری می‌بیند. دنیایی غنی‌تر و مجهزتر از آن‌چه که ما تصور می‌کنیم. حیوانات و گیاهان، همگی دارای روح هستند. آن‌ها نیز به همراه ما، دنیایی با هم عجین شده و درهم آمیخته بدون هیچ طبقه و سلسله مراتبی را تشکیل می‌دهند.

در کتاب (2009) *Annie du lac*، سه جزیره در یک دریاچه، سه غول جوان از کار در آمدند که جاده‌ای را برای «آنی» گشودند تا بدون احساس تنهایی به سوی عشق و ارتباط با دیگران پیش برود. هر چیزی در زندگی ارزشمند و گرانبه‌است و ارزش نگهداری و مواظبت دارد.

در کتاب (2003) *L'enfant racine*، موجودی اسرارآمیز حضور دارد که به زندگی لسل، قهرمان داستان، مفهوم و جهت می‌دهد. او، شخصیتی چندگانه دارد؛ هم دوست داشتنی و هم کوشا. در دنیای کیتی کروسر هیچ گونه قالب و کلیشه‌ای وجود ندارد.

کیتی کروسر از خلق غول‌ها و جن‌های کوچک در داستان‌های افسانه‌ای سنتی‌اش سخن می‌گوید. او هم چنان که این سنت‌ها را حفظ می‌کند، با آوردن شرایط و وظایف زندگی معاصر و نیروهای مرموز و افسانه‌ای تغییرشان داده و آن‌ها را بازآفرینی می‌نماید.

کتاب‌های او اغلب درباره‌ی کنترل زندگی است. کتاب (2005) *Le grand désordre*. داستانی عجیب و دقیق است درباره‌ی این که چه چیزی در زندگی اهمیت دارد. امیلین، قهرمان داستان، در نظم بخشیدن به دارایی و زندگی‌اش مشکلات آشکاری دارد. ما شاهد آن هستیم که خانه‌ی او مورد تهاجم آشفته‌گی و بی‌نظمی قرار گرفته، خصوصاً توسط موجودات کوچکی که زمام امور را به دست گرفته‌اند. دوست او، سیلویانا، مشکلی در جهت عکس او دارد؛ او یک هیولای خجالتی است. این کشمکش میان دو دوست، داستان را پیش می‌برد و فهم متقابل آن‌ها، راه‌های شوکه‌کننده و غیرقابل پیش‌بینی را ایجاد می‌کند.

درگیری‌های خانوادگی، کمبودهای شخصی، تنهایی و مرگ. کیتی کروسر از مواجه شدن و بیان نمودن موضوعات سخت، شانه خالی نمی‌کند؛ بلکه در این موضوعات شیرجه می‌زند. اگرچه، تاریکی و تنهایی که او در کتاب‌هایش عرضه می‌دارد، به هیچ وجه افسرده‌کننده و یأس‌آور نیست. او ما را به داشتن امید و رهایی دعوت می‌کند. کتاب (2004) *La visite de Petite Mort*. گواه این مدعاست.

جایزه‌های کیتی کروسر

- 1992 Young Illustrators for tomorrow – Figure Future
- 1995 Octogone de Fonte
- 2003 Silver Brush for “Scratch Scratch Dip Clapote”
- 2004 Silver Brush for “La visite de petite mort”
- 2006 Three Years Children’s Literature Award of French speaking Belgium.
- 2009 BAOBAB award for “Annie du Lac”

کتاب‌شناسی کروسر

- Poka & Mine, Le football, l'École des loisirs, Pastel, April 2010
- Annie du lac, l'École des loisirs, Pastel, 2009
- Poka et Mine, Au fond du jardin, l'École des loisirs, Pastel, 2007
- Poka & Mine, Au musée, l'École des loisirs, Pastel, 2006
- Poka & Mine, Au cinéma, l'École des loisirs, Pastel, 2006
- Le grand désordre, Seuil jeunesse, 2005
- Alors?, l'École des loisirs, Pastel, 2005
- Poka & Mine, Les nouvelles ailes, l'École des loisirs, Pastel, 2005
- Poka & Mine, Le réveil, l'École des loisirs, Pastel, 2005
- La visite de Petite Mort, l'École des loisirs, Pastel, 2004
- Petits meurtres: et autres tendresses, Seuil jeunesse, 2004
- L'enfant racine, l'École des loisirs, Pastel, 2003
- Scratch scratch dip clapote!, l'École des loisirs, 2002
- Le bain d'Élias, l'École des loisirs, Pastel, 2001
- Moi et rien, l'École des loisirs, Pastel, 2000
- Trois histoires folles de Monsieur Pol, l'École des loisirs, Pastel, 1999
- Lily au royaume des nuages, l'École des loisirs, Pastel, 1997
- Mon ami Jim, l'École des loisirs, Pastel, 1996
- Va faire un tour, l'École des loisirs, Pastel, 1995
- Mon royaume, l'École des loisirs, Pastel, 1994

کتاب‌ها به زبان هلندی

- Beatrix' geheime wereld, Zwijsen, 2006
- l'Arbre, l'oiseau et la petite fille, Zwijsen, 2004
- Monsieur Dansemort, Zwijsen, 2003
- Le sourire du corbeau, Zwijsen, 2002

تصویرگری‌ها با دیگر نویسندگان

فرانسه

- Petits poèmes pour passer le temps, Author: Carl Norac, Didier jeunesse, 2009
- Un nuage dans le ventre, Author: Gilles Abier, Actes Sud junior, Coll. Cadet, 2007

Pour se soulager un peu du froid.
Petite Mort lit un feu. Mais elle s'aperçoit
que cela les affaiblit trop. Ils se contentent en enter!

- Dans moi, Author: Alex Cousseau, MeMo, 2007
- Pas un mot, Author: Nathalie Kuperman , l'École des Loisirs, 2006
- Les contes des magasins, Author: Aliz Mosonyi, l'École des loisirs, Coll. Neuf, 2006
- Les contes de l'armoire, Author: Aliz Mosonyi, l'École des loisirs, 2006
- Spinoza et moi, Author: Sylvaine Jaoui, Casterman, 2005
- Vingt-neuf moutons: et trois autres histoires, Author: Christian Oster, l'École des loisirs, 2004
- La princesse qui n'existait pas: et autres histoires, Author: Christian Oster , l'École des loisirs, 2003
- L'anniversaire de l'écureuil: et autres fêtes des animaux, Author: Toon Tellegen, Albin Michel jeunesse, 2002
- Teri-Hate-Tua, l'épouvantable tortue rouge!, Author: Jean-François Chabas, Casterman, 2002
- Champions du monde, la vie héroïque d'Antoine Lebic, Author: Sophie Dieuaide, Mango jeunesse, Coll. Mango poche, 2001
- Le Père Noël m'a écrit, Author: Carl Norac, l'École des loisirs, 2001
- Tout va très bien, Madame la Marquise, Author: Paul Misraki, Henri Allum, Charles Pasquier, Didier jeunesse, Coll. Guinguette, 2001
- 365 histoires pour l'année, Author: Sophie Dieuaide, Albin Michel jeunesse, 2000
- 365 histoires, comptines et chansons, Author: Isabelle Chatelard ; Marie Delafon ; Rémi Saillard , Albin Michel-Jeunesse, 2000
- Ce rat de Custer, Author: Sophie Dieuaide, Mango jeunesse, Coll. Mango poche, 2000
- Le scoop du siècle, Author: Sophie Dieuaide, Mango jeunesse, Coll. Mango poche, 2000
- Lever de Rideau, Author: Sophie Dieuaide, Mango jeunesse, Coll. Mango poche, 2000
- Message de bonheur, pour une naissance, Albin Michel jeunesse, 2000
- La Grande Ourse, Author: Carl Norac, Paris: l'École des loisirs, 1999
- Les animaux et leurs poètes, Author: Jean-Hugues Malineau, Albin Michel jeunesse, 1998
- La vie dans l'eau, Association nationale des petits débrouillards, Ed. Pascal Desjours Paris: A. Michel jeunesse, 2001
- Champions du monde!: de l'école primaire de la rue Ribot, Author: Sophie Dieuaide, Mango jeunesse, 2001
- Pour sa naissancel, Author: Anne Jonas, Albin Michel Jeunesse, 2000
- Les animaux et leurs poètes, Author: Jean-Hugues Malineau, Albin Michel Jeunesse, 1998
- Copain des peintres, Author: Geneviève Casterman; ill. by Kitty Crowther and Geneviève Casterman, Milan Jeunesse, 1997
- Un jour mon prince viendra, Author: Andréa Nève, l'École des loisirs, Pastel, 1995
- Chat-collection, Author: Florence Dutruc Rosset., Les habitudes des chats, coups de pattes, bouderies, jeux., Syros, Coll. Petits carnets, 1994

هلندی

- Grote oma's, Author: Bart Moeyaert & Kitty Crowther, Querido's Uitgeverij, 1996

آسترید لیندگرن

آسترید لیندگرن بی‌گمان نامدارترین نویسنده‌ی سوئد و تأثیرگذارترین نویسنده بر ادبیات کودکان به شمار می‌رود. کتابی که بی‌درنگ لیندگرن را بلند آوازه کرد و تأثیری جدی بر آثار مربوط به کودکان به جا گذاشت، «پی پی جوراب بلند» بود. این کتاب به بیش از ۹۰ زبان برگردانده شده است و از آثار محبوب کودکان به شمار می‌آید.

لیندگرن به پاس تخیل خود جایزه‌های بی‌شمار بین‌المللی و نیز از کشورهای اسکاندیناوی گرفته است. لیندگرن تقریباً در آغاز حرفه‌ی نویسندگی در ۱۹۵۸م. نشان هانس کریستین آندرسن را برای نگارش «پی پی جوراب بلند» دریافت کرد.

لیندگرن همچنین یک چهره عمومی برجسته و بانفوذ نیز بود، و سهمی اساسی در بحث‌ها و گاه وضع قوانینی در زمینه حقوق کودکان و جانوران، جنگ و سیاست عدم خشونت، و مسایل فرهنگی متفاوت داشت. در سال ۱۹۷۶م. با نگارش رساله‌ای تند درباره سیاست‌های مالیاتی به سقوط حکومت سوئد کمک کرد.

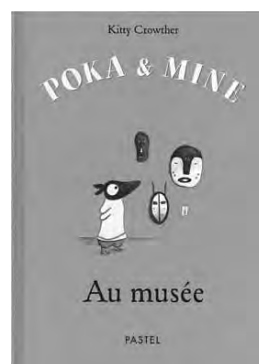
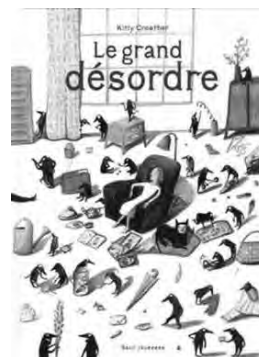
آسترید در نوامبر سال ۱۹۰۷م. در یک خانواده کشاورز در روستای دیمربای در ایالت جنوبی اسولند سوئد زاده شد. او دومین فرزند ساموئل آگوست اریکسون و هانا بود. پدرش روی زمین کشاورزی اجاره ای در ناس، محل اقامت کشیش محل در کناره روستا کار می کرد. او چهار فرزند داشت، یک پسر و سه دختر. به نظر لینگرن، کودکی اش شاد و سرشار از ماجرا بود. تنها کار روی مزرعه رشته شادی‌ها و بازی‌ها را از هم می‌گسیخت. لینگرن همیشه از کودکی شادمانه اش به عنوان نقطه اوج انگیزش خود به کار نویسندگی یاد کرده است. او در خانه‌ای بزرگ شد که پدر و مادرش به یکدیگر و فرزندانشان دلبسته بودند و این روابط در آن دوره زیاد معمول نبود. لینگرن به وابستگی ویژه پدر و مادرش اعتماد داشت و همواره یاد آور می‌شد که خود و خواهران و برادرش آزادی و امنیت را در سال‌های نخستین زندگی شان تجربه کرده‌اند. فرزندانی اریکسون باید از وقتی که توانایی‌اش را می‌یافتند، روی زمین کار می‌کردند. کار در آن‌ها احساس مسئولیت و اعتماد به نفس پدید می‌آورد، اما آن‌ها می‌توانستند با وجود محدودیت‌هایی، با خرسندی به بازی‌های خود بپردازند. لینگرن هیچ راهی را بهتر از بازی آزادانه با رعایت موازین اخلاقی انعطاف پذیر نمی‌دانست.

آسترید لینگرن در رشته منشی‌گری تحصیل کرد و در ۱۸ سالگی کودکی به دنیا آورد. او ناچار شد سرپرستی کودک را به خانواده ای دانمارکی واگذار کند. این تجربه تلخ، در توصیف دردناک او از زندگی کودکان تنها و رها شده بازتاب یافته است. همین که پایگاه اجتماعی و مالی آسترید تثبیت شد، پسرش را به خانه بازگرداند. در سال ۱۹۳۱م. با استور لینگرن ازدواج کرد و صاحب فرزندی شد. همسرش به زودی در گذشت، و او دیگر ازدواج نکرد. در سال‌های ۱۹۴۶ تا ۱۹۷۰م. در بزرگترین انتشارات کودکان در سوئد، «رین و شورگن» کار می‌کرد. انتشارات «رین و شورگن» نویسندگان سوئدی را به کار بیشتر بر می‌انگیخت و بهترین آثار ادبیات کودکان بین المللی را به سوئد می‌آورد.

انتشار نخستین کتاب لینگرن بلافاصله پس از جنگ جهانی دوم، نشان دهنده علاقه شدید او به آموزش و پرورش و روان شناسی کودک و نیز ارتقای آگاهی همگانی از حقوق کودکان بود. لینگرن به تمامی در جبهه کودکان باقی ماند، و همواره شیوه‌های سلطه جویانه و تعلیمی سنتی را مورد انتقاد قرار داد. به پیامد جنگ، ادبیات روستایی و ماجراجویانه اولیه کودکان، سطحی و دروغین به نظر می‌رسید. کارهای لینگرن خوانندگان جوان را به زندگی روزمره نزدیک تر می‌ساخت و لحن شاد و خوش بینانه ای داشت. لینگرن در کنار نویسندگانی مانند «نارت هلسینگ» و «تاو جانسون» بر ادبیات کودکان سوئد تأثیر گذاشت و پایگاه آن را در جامعه تغییر داد. او با نوشتن در همه ژانرها و سبک‌های ممکن، پیوسته هنجارها و نقش‌های مرسوم را، سازگار با مفاهیم آموزش و پرورش و نیز اصول هنری زیر پا می‌گذاشت.

استعداد لینگرن در قصه گویی تنها بخشی از توانایی‌های اوست. او توانست مهر و توجه میلیون‌ها کودک و بزرگسال را به سبب توجه اش به انسانیت و شرافت به خود جلب کند. لینگرن هم در زندگی و هم در ادبیات همواره جانبدار تنگ دستان و آسیب دیدگان بود، چه کودکان، چه بزرگسالان یا حیوانات. جایزه صلح ۱۹۷۸م. تجارت کتاب «آنان» و «مدال آلبرت شوایتزر» از سوی انستیتو رفاه حیوانات ایالات متحده در سال ۱۹۸۹م. به همین دلیل به او تعلق گرفت. افزون بر این‌ها، دو جایزه به نام او اختصاص یافته است. در سال ۱۹۶۷م. به مناسبت شصتمین سال تولد آسترید لینگرن انتشارات «رین و شورگن» جایزه نقدی را بنیاد نهادند که هر ساله در زاد روز تولد لینگرن به نویسنده ای سوئدی زبان اهدا می‌شود. پس از مرگ لینگرن در سال ۲۰۰۲م. دولت سوئد نشان یادبود آسترید لینگرن (آلما) را پدید آورد تا زندگی و آثار او را در حافظه جمعی زنده نگه دارد و رشد ادبیات ناب کودکان و نوجوانان را ترغیب و ترویج کند. این جایزه که مبلغ آن ۵ میلیون کرون است بزرگترین جایزه نقدی جهان در حوزه ادبیات کودک و نوجوان به شمار می‌آید. بزرگ‌ترین بیمارستان کودکان سوئد در استکهلم نیز به نام این نویسنده نام گذاری شده است.

آسترید لینگرن در سال ۲۰۰۲م. و در سن ۹۴ سالگی درگذشت.

منابع:

www.leesgoedplus.nl
www.alma.se
www.ketabak.org

پی‌نوشت:

- 1 - Kitty Crowther
- 2 - Toon Tellegan
- 3 - Carl Norac
- 4 - André Nève

کتاب‌ماه کودک و نوجوان
 شهریور ۱۳۸۹